

Sekretariat Rady Konsultacyjnej ds. Ochrony Konsumentów
Departament Rozwoju Gospodarczego
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

**Protokół z X posiedzenia
Rady Konsultacyjnej ds. Ochrony Konsumentów
z dnia 15 kwietnia 2015 roku.**

Na posiedzeniu obecni byli członkowie Rady Konsultacyjnej ds. Ochrony Konsumentów (Rady). Obrady odbyły się w dniu 15 kwietnia 2015 roku w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego, ul. Raławicka 56, sala 414.

I. Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku obrad.

Pan Wojciech Kozak, Wicemarszałek Województwa Małopolskiego, Przewodniczący Rady przywitał członków Rady oraz zaproszonego gościa, Pana dr Michała Wyrwińskiego z Katedry Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Następnie wręczył akt powołania Pani Katarzynie Krzak, która zastąpiła na stanowisku Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Limanowej, Panią Renatę Węglarz. Poinformował również zebranych, iż z ramienia Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Członkiem Rady został Pan kom. Piotr Szostak, Zastępca Naczelnika Wydziału do Walki z Przestępczością Gospodarczą, natomiast z ramienia Uniwersytetu Jagiellońskiego, Katedry Prawa Własności Intelektualnej, Członkiem Rady został Pan dr Dariusz Kasprzycki, który zastąpił Panią dr Karolinę Włodarską – Dziurzyńską. Z uwagi na obowiązki służbowe Panowie nie mogli uczestniczyć w posiedzeniu Rady.

W dalszej kolejności Członkowie Rady przyjęli jednogłośnie protokół z IX posiedzenia.

Pan Marszałek poinformował zebranych o zmianach w porządku obrad Rady. Z uwagi na nieobecność osób, które miały prezentować tematy dotyczące przestępczości internetowej - bankowość elektroniczna i korzystanie z kart debetowych, kredytowych oraz podsumowania dyskusji na temat skutków związanych z przyjętą zmianą w prawie przewozowym dla przewozów regionalnych, zostaną one przeniesione na kolejne posiedzenia Rady.

W związku z powyższym w pierwszej kolejności omówiony został punkt dotyczący stanowiska Zarządu Związku Banków Polskich w sprawie działań ograniczających skutki skokowego wzrostu kursu CHF.

II. Stanowisko Zarządu Związku Banków Polskich w sprawie działań ograniczających skutki skokowego wzrostu kursu CHF – omówienie projektu wdrożenia pakietu działań dostosowujących warunki bieżącej obsługi kredytów do aktualnych możliwości kredytobiorców.

Pan Jerzy Gramatyka, Wiceprzewodniczący Rady, przypomniał, iż na wniosek Członków Rady sekretariat wystosował zaproszenia na posiedzenie Rady do przedstawicieli regulatora – Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) oraz Związku Banków Polskich (ZBP) w celu przedstawienia aktualnego stanu prawnego i stanu faktycznego podejmowanych działań na rzecz osób, które zawarły umowy kredytowe w CHF. Sekretariat otrzymał odpowiedź, iż z uwagi na liczne obowiązki nie ma możliwości, by pracownicy w/w instytucji uczestniczyli w najbliższym czasie w posiedzeniach Rady.

Poinformował zebranych, iż niezależnie od działań Rady, kilkakrotnie występował do Związku Banków Polskich z wnioskiem o udzielenie informacji w tym zakresie. W odpowiedzi uzyskał stanowisko Związku Banków Polskich odnoszące się do decyzji o uwolnieniu przez Bank Centralny Szwajcarii kursu franka szwajcarskiego, oraz wypracowane w dniu 11 marca 2015 r. propozycje sektora bankowego w zakresie rozwiązania kwestii kredytów w CHF. Obejmuje ono:

- stworzenie systemu dopłat mających na celu ustabilizowanie spłat rat kredytu dla kredytobiorców w przypadku przekroczenia stresowych poziomów kursu walutowego poprzez dopłatę do rat kredytu z funduszu,
- przewalutowanie po osiągnięciu określonego kursu CHF/PLN,
- utworzenie Funduszu Wsparcia Restrukturyzacji Kredytów Hipotecznych (FWRKiH).

Podkreślił, iż jest to pierwszy krok jaki wykonały banki dostrzegając złożoność problemu, jak i jego potencjalne skutki. Zauważył jednak, iż dotychczas te rozwiązania nie zostały określone w sposób kwotowy, m.in. w przypadku progów stresowych nie podano wysokości kwot, od której kredytobiorca będzie mógł wystąpić do funduszu o dopłatę.

Propozycja ta spotkała się ze sprzeciwem ze strony Ministerstwa Finansów, które zgodnie z założeniami, obok Narodowego Banku Polskiego, Komisji Nadzoru Finansowego oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów miałoby finansować dopłaty oraz przekazać środki na rzecz FWRKiH oraz KNF-u.

Rozwiązania te wymagają dalszego doprecyzowania, np. struktura Funduszu, profil beneficjentów, by nie okazało się, że banki działające w ramach grupy roboczej (BGŻ, BNP Paribas, BPH, BZ WBK, Deutsche Bank, Getin Noble Bank, Millennium Bank, mBank, PKO BP, Raiffeisen Bank oraz Santander Consumer Bank) podjęły działania mające na celu jedynie zabezpieczenie swoich interesów. Wskazał, iż konieczne jest pozyskanie stanowisk wszystkich tych podmiotów.

III. Dopuszczalność przetwarzania danych osobowych konsumentów przez kancelarie prawne w świetle zapisów ustawy prawo telekomunikacyjne, ustawy o ochronie danych osobowych

Pan dr Michał Wyrwiński z Katedry Prawa Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego przedstawił najważniejsze zagadnienia związane z odpowiedzialnością za pobieranie utworów z nielegalnych źródeł. Część zasobów sieci internet objęta jest ochroną prawa autorskiego. Zgodnie z definicją prawa Utworem jest tylko to, co zostało utworzone przez człowieka i ma element twórczy. Jak się okazuje, największym problemem jest to, że większość użytkowników uważa, iż mogą korzystać bez żadnych ograniczeń z powszechnie dostępnych w internecie treści, materiałów, w tym utworów bez konieczności wnoszenia

jakichkolwiek opłat. Definicja prawa autorskiego powstała ponad 100 lat temu i określała tylko dwa rodzaje korzystania z utworów – legalny – kiedy korzystamy w ramach dozwolonego użytku osobistego, oraz nielegalny – w celu osiągnięcia zysku z danego utworu. Przez długi czas obowiązywała interpretacja przepisów, zgodnie z którą korzystanie z internetu przez użytkowników tylko dla własnych celów, bez udostępniania innym jest dopuszczalne. Natomiast karalne było rozpowszechnianie czyli wrzucanie do sieci materiałów chronionych. Jednakże w przypadku rozpowszechniania treści trudność stanowi ustalenie, kto faktycznie zajmuje się dystrybuowaniem utworów.

Zgodnie z przepisami ustawy prawo telekomunikacyjne, wszystkie dane związane z użytkownikami są objęte tajemnicą. W związku z tym nie można używać odpowiedniego programu poszukującego nielegalnego dystrybutora utworu z uwagi na Art. 159 prawa telekomunikacyjnego, który określa dokładnie co jest objęte tajemnicą tj. w szczególności dane użytkowników, treść indywidualnych komunikatów, dane transmisyjne, dane o lokalizacji, itp. Przepisów tych nie stosuje się w przypadku gdy dane te są potrzebne dla celów postępowania karnego. W związku z tym część firm prawnych proponuje dystrybutorom usługi wyszukiwania danych poprzez zgłoszenie podejrzenia popełnienia przestępstwa polegającego na naruszeniu art. 116 prawa autorskiego (pr. aut.), który mówi, iż nie wolno rozpowszechniać utworów w internecie w celu uzyskania korzyści majątkowych. Prokurator/policja jest zobowiązana wszcząć postępowanie w celu ustalenia czy doszło do popełnienia przestępstwa. Firmy prawne, jako pełnomocnicy podejrzanych, mają wtedy prawo wglądu w akta, z których pozyskują dane IP komputerów, które wykorzystują do wszczęcia swoich cywilnych śledztw. Praktyką jest, iż wysyłane są do użytkowników internetu zawiadomienia z propozycją ugody od naruszenia utworu. Przedstawiają one dwie możliwości rozwiązania sporu: zapłacenia kary w ciągu 7 dni, co będzie jednoznaczne z przyznaniem się do winy lub oddania sprawy do sądu. Pan dr Michał Wyrwiński przestrzegł, iż uiszczenie opłaty nie jest równoznaczne z zakończeniem sprawy, ponieważ wymaga ono obopólnej zgody, a po drugie nie jest wiążące dla prokuratora. Podkreślił ponadto, iż głównym problemem w tego typu sprawach jest to, iż nie wiadomo kto faktycznie siedział przed komputerem i ściągał utwór.

Zapowiedział, iż w najbliższym czasie konieczna będzie nowelizacja ustawy o prawie autorskim ponieważ Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z kwietnia 2014 roku wskazuje, że nie tylko rozpowszechnianie bez zgody uprawnionych jest nielegalne, ale również ściągnięcie plików z nielegalnego źródła nawet wtedy gdy robimy to na użytek własny i nie rozpowszechniamy ich dalej. Dla Trybunału obecnie obowiązujące w Polsce regulacje, które zezwalają na tworzenie kopii na użytek prywatny, niezależnie czy utwory pochodzą ze źródeł legalnych czy nielegalnych, są niezgodne z prawem Unii Europejskiej (dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego). Orzeczenie jest problematyczne ponieważ istnieje wiele sytuacji, w których nikt nie może zagwarantować użytkownikowi, że źródło, z którego korzysta jest legalne.

Przykładem jest ściągnięcie utworów wykorzystując protokół BitTorrent, który powoduje równoczesne rozpowszechnianie ich bez zgody uprawnionego. Naraża to osobę, która ściąga informację na odpowiedzialność cywilną z art. 79 pr. aut. Ponadto jest on zagrożony sankcją karną przewidzianą w art. 116 pr. aut. Oznacza to, że osoba, która rozpowszechnia utwór, nawet nie będąc tego świadoma - jak często ma to miejsce w przypadku korzystania z

protokołu BitTorrent - może zostać oskarżona o popełnienie przestępstwa nieumyślnego rozpowszechniania utworu, które zagrożone jest karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Pani Małgorzata Kozień, Wojewódzki Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Krakowie, zwróciła się z pytaniem o „ściągnięcie” plików z internetu poprzez ich pobieranie wprost z serwisów hostingowych, zajmujących się przechowywaniem danych, takich jak Chomikuj.pl.

Pan dr Michał Wyrwiński poinformował, iż serwis taki oferuje nie tylko miejsce na swoich serwerach, ale zapewnia też narzędzia do ich przeszukiwania. Strona internetowa na której umieszczane są linki do nielegalnie udostępnionych kopii utworów nie jest powiązana z serwisem hostingowym. W związku z tym pobierając pliki nie bierzemy udziału w ich rozpowszechnianiu. Ustalenie nr IP pobierających wymaga zwrócenia się do serwisu hostingowego, tym samym jest o wiele trudniejsze niż w przypadku korzystania z sieci BitTorrent. Zauważył jednak, iż zgodnie ze wspomnianym Orzeczeniem jest to nielegalne.

Pan Jerzy Gramatyka podsumował dyskusję wskazując zasadność nowelizacji ustawy oraz podziękował za udział w dyskusji.

Następnie Członkowie Rady ustalili propozycje tematów szkoleń, które będą realizowane w miarę możliwości ich organizacji i finansowania.

- Ustawa o prawach konsumenta, praktyczne aspekty dochodzenia roszczeń przez konsumentów, w tym jeżeli chodzi o umowy poza lokalem przedsiębiorstwa oraz umowy zawierane na odległość.
- Umowy zawierane w oparciu o przepisy prawa przewozowego i pocztowego oraz dochodzenie roszczeń z tytułu takich umów,
- Egzekucja komornicza – tryb postępowania,
- Prawa odbiorcy energii przy procedurze zmiany dostawcy, sprzedawcy oraz w razie wstrzymania dostaw energii z uwzględnieniem zmian jakie weszły w życie we wrześniu 2014 r., a związanych z nowelizacją prawa energetycznego.
- Prawo internetu, propozycja prowadzącego - dr Paweł Podrecki (m.in. autor książki „Prawo internetu”).

IV. Ustalenie tematów na kolejne posiedzenie Rady oraz zamknięcie obrad Rady.

Kolejne posiedzenie Rady planowane jest na wrzesień/październik 2015 r. Członkowie zaproponowali następujące tematy:

- 1) Stanowisko Regulatora do propozycji przedstawionych przez Związek Banków Polskich w pakiecie ZBP z dnia 11.03.2015 r. dla kredytobiorców w tym konsumentów, którzy zawarli umowy kredytów hipotecznych denominowanych we frankach szwajcarskich CHF.
- 2) Stanowisko GIODO w zakresie dopuszczalności pozyskiwania i przetwarzania danych osobowych abonentów – internautów przez firmy prawnicze, które w imieniu swoich mocodawców dochodzą roszczeń w związku z naruszeniem przepisów prawa autorskiego.

- 3) Odpowiedzialność karna dostawców usług i użytkowników portali internetowych oferujących dostęp do utworów objętych ochroną wynikającą z przepisów prawa autorskiego. Jakie działania w tym zakresie są podejmowane, przeciwko komu i jak wyglądają statystyki.
- 4) Kwestia zasadności odmowy udostępniania rzecznikom konsumentów oraz abonentom treści pełnych zapisów rozmów telefonicznych przez dostawców usług telekomunikacyjnych. Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. nr 171, poz. 1800 z późn. zm.). Adresat – Urząd Komunikacji Elektronicznej, delegatura w Krakowie.
- 5) Skuteczność powoływania się na wady oświadczenia woli w umowach zawieranych przez konsumentów z dostawcami usług, bankami itp.

Protokół sporządziła:
Małgorzata Gibas
Sekretariat Rady
Departament Rozwoju Gospodarczego
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Województwo Małopolskie
Województwo Małopolskiego

Wojciech Kozłowski

Zastępca Dyrektora Departamentu
Rozwoju Gospodarczego ds. Gospodarki i Innowacji

Joanna Domańska

Mikołaj